

ZARZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA I OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 17 września 1971 r.

w sprawie ogólnych warunków sanitarnych przy przewozie środków spożywczych.

Na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 25 listopada 1970 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia (Dz. U. Nr 29, poz. 245) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Zarządzenie określa ogólne warunki sanitarne, jakim powinny odpowiadać środki transportu używane do przewozu środków spożywczych w obrocie krajowym, oraz

warunki sanitarne, które powinny być zachowane przy załadunku, przewozie i przeładunku środków spożywczych.

2. Używane w dalszych przepisach określenie „przewóz” oznacza zespół czynności, o których mowa w ust. 1.

§ 2. Środki spożywcze powinny być przewożone w taki sposób, aby nie została naruszona jakość zdrowotna tych środków oraz cechy organoleptyczne określone w przepisach o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia oraz w Polskich Normach lub w normach branżowych.

§ 3. 1. Środki spożywcze powinny być przewożone środkami transportu odpowiednio dostosowanymi i w miarę możliwości przeznaczonymi wyłącznie do tego celu.

2. Środek transportu dostosowany do przewozu środków spożywczych powinien mieć odpowiednią do swego przeznaczenia konstrukcję. Wnętrze środka transportu powinno mieć gładką powierzchnię, łatwą do utrzymania w czystości.

3. Na zewnątrz środka transportu, przeznaczonego do przewozu tylko jednego rodzaju środka spożywczego, powinien być napis wskazujący na jego przeznaczenie.

4. Wymagania określone w ust. 1—3 nie dotyczą środków transportu wojskowego.

§ 4. 1. Przewóz środków spożywczych powinien trwać możliwie krótko w czasie zapewniającym dostarczenie ich na miejsce przeznaczenia we właściwym stanie.

2. Przy wyborze rodzaju środka transportu oraz przy ustalaniu trasy i czasu przewozu należy uwzględnić właściwości transportowanego środka spożywczego, porę roku, temperaturę, a także inne okoliczności mogące mieć wpływ na jakość zdrowotną środka spożywczego.

§ 5. 1. Płynne środki spożywcze należy przewozić wyłącznie w przeznaczonych do tego celu szczelnie zamkniętych naczyniach, jak cysterny, konwie lub butelki. Naczynia te powinny mieć wewnątrz wykonane z materiału nieszkodliwego dla zdrowia. Naczynia przeznaczone do wielokrotnego użytku powinny być myte po każdorazowym użyciu.

2. Do środków spożywczych, które są przewożone luzem (bez opakowania), należy używać środków transportu wybitych wewnątrz blachą lub wyłożonych tworzywem odpowiadającym wymaganiom sanitarnym.

§ 6. 1. Środki spożywcze, które dla zachowania właściwej jakości zdrowotnej wymagają temperatury przechowywania nie przekraczającej 10°C, jeżeli nie zostały dla nich ustalone warunki transportu w Polskich Normach lub w normach branżowych, powinny być przewożone wagonami chłodniami lub samochodami chłodniami, a w braku takich wagonów lub samochodów — innymi środkami transportu przygotowanymi do należytego chłodzenia.

2. W razie bezzwłocznej potrzeby dostarczenia środków spożywczych, o których mowa w ust. 1, wolno je przewozić innymi środkami transportu, jeżeli nie ma środków transportu przystosowanych do należytego chłodzenia, a czas trwania przewozu nie przekracza 1 godziny.

3. Wymagania określone w ust. 1—2 nie mają zastosowania, jeśli temperatura otoczenia nie przekracza 10°C.

§ 7. 1. Powierzchnię ładunkową środka transportu należy przed załadunkiem odpowiednio przygotować, a w szczególności:

- 1) usunąć resztki poprzednich ładunków i uszkodzenia powierzchni ładunkowej, które mogą mieć wpływ na jakość zdrowotną przewożonych środków spożywczych,
- 2) poddać dezynsekcji, jeżeli jest to konieczne ze względu na stwierdzone szkodniki,
- 3) doprowadzić do stanu należytej czystości przy użyciu właściwych roztworów myjących i dezynfekcyjnych.

2. Jeżeli środek transportu jest wyposażony w aparaturę lub w urządzenia chłodzące, należy sprawdzić techniczną sprawność tej aparatury lub urządzeń.

3. Środek transportu, który ma być użyty do przewozu środków spożywczych, wymagających niższej temperatury od temperatury otoczenia, powinien być przed załadunkiem wychłodzony do potrzebnej temperatury.

4. Po zastosowaniu do mycia, dezynfekcji i dezynsekcji środków transportu i opakowań transportowych preparatów zawierających substancje, które w razie ich przeniknięcia do środków spożywczych lub pozostania na ich powierzchni mogłyby spowodować szkodliwe skutki dla zdrowia, a także preparatów, które mogłyby powodować niekorzystne zmiany organoleptyczne środków spożywczych, należy pozostałość tych preparatów usunąć przez dokładne umycie lub opłukanie.

§ 8. 1. Dla środka transportu przeznaczonego wyłącznie do przewozu środków spożywczych powinna być założona i prowadzona książka kontroli stanu sanitarnego, przy odpowiednim zastosowaniu przepisów dotyczących książek kontroli sanitarnej prowadzonych przez zakłady pracy według ustalonego wzoru.

2. W książce kontroli sanitarnej należy odnotować każdorazowo czynności wykonane w celu przygotowania środka transportu do przewozu, stosownie do przepisów § 7. Adnotacja powinna być zaopatrzona podpisem osoby odpowiedzialnej za stan sanitarny danego środka transportu.

3. Książka kontroli stanu sanitarnego samochodu powinna znajdować się w czasie przewozu u kierowcy, książka zaś kontroli wagonu — w skrytce umieszczonej na bocznej ścianie wagonu. Kierowca samochodu oraz osoba, pod której nadzorem znajduje się wagon, obowiązani są okazać książkę kontroli na żądanie właściwych organów.

§ 9. 1. Środki spożywcze w opakowaniach zamkniętych wodoszczelnych mogą być przewożone w otwartych środkach transportu pod warunkiem zabezpieczenia ich przed zanieczyszczeniem i działaniem czynników atmosferycznych przez osłonięcie czystą plandeką. Nie ma potrzeby stosowania plandeki, jeżeli środek spożywczy jest przewożony w opakowaniu typu kontenerowego.

2. Środki spożywcze bez opakowań, jeżeli nie są przewożone przeznaczonymi do tego środkami transportu, oraz środki spożywcze, których opakowania bezpośrednio nie zapewniają skutecznej ochrony przed zanieczyszczeniem lub innym pogorszeniem ich jakości zdrowotnej, należy przewozić w szczelnym opakowaniu transportowym.

3. Wymagania określone w ust. 1 i 2 nie dotyczą produktów rolnych w stanie naturalnym, ryb żywych i świeżych w lodzie oraz raków żywych.

§ 10. 1. Opakowania transportowe środków spożywczych powinny być wykonane z materiałów, które nie powodują zmiany cech organoleptycznych środków spożywczych oraz zapewniają im w wypadkach koniecznych odpowiednią temperaturę i wymianę powietrza w czasie przewozu, oraz powinny być łatwe do mycia i utrzymania w stanie czystości.

2. Jeżeli opakowania transportowe stykają się bezpośrednio ze środkiem spożywczym, powinny one odpowiadać warunkom ustalonym dla opakowań bezpośrednich i mogą być używane wyłącznie do określonego rodzaju środków spożywczych. Po każdym użyciu należy opakowania te dokładnie oczyścić oraz w miarę potrzeby wydezynfekować.

§ 11. Opakowania transportowe powinny być utrzymywane i przechowywane w sposób gwarantujący ich należyty stan sanitarny.

§ 12. Środki spożywcze w opakowaniach transportowych należy tak załadować, aby zapewnić, jeżeli jest to konieczne,

prawidłowy dostęp powietrza i zabezpieczyć przed zanieczyszczeniem środki spożywcze, które znajdują się w innych opakowaniach.

§ 13. Przygotowanie środków spożywczych do przewozu, a zwłaszcza środków łatwo psujących się, powinno odbywać się w takich warunkach i w takim czasie, aby nie spowodowało to pogorszenia zdrowotnej jakości tych środków.

§ 14. 1. Zabrania się umieszczania środków spożywczych o niewłaściwej jakości zdrowotnej we wspólnym opakowaniu transportowym z innymi środkami spożywczymi.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do środków spożywczych przewożonych bez opakowań transportowych lub jedynie w opakowaniu bezpośrednim, które nie zapewnia należytej ochrony przed zanieczyszczeniem.

§ 15. Zakład, który na własne potrzeby sam organizuje przewóz środków spożywczych, może przewozić środki spożywcze łącznie z innymi towarami, pod warunkiem zastosowania odpowiedniego opakowania transportowego. Środków spożywczych nie wolno jednak przewozić łącznie z towarami, które mogą wywierać ujemny wpływ na zdrowotną jakość tych środków lub na ich cechy organoleptyczne.

§ 16. Pracownicy zatrudnieni przy przewozie środków spożywczych, mający bezpośrednią styczność z ładunkiem, obowiązani są zachowywać czystość i higienę osobistą oraz nosić przy pracy odpowiednią odzież ochronną. Pracownicy ci powinni posiadać aktualne książeczki zdrowia.

§ 17. 1. Na wniosek zainteresowanej jednostki organizacyjnej powiatowy inspektor sanitarny może w uzasadnionych wypadkach zezwalać na odstępstwa od wymagań określonych w przepisach § 3, na czas określony, z tym że czas ten nie może być dłuższy niż trzy lata, licząc od dnia wejścia w życie zarządzenia.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do organów nadzoru, o którym mowa w art. 22 ust. 3 ustawy o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia, jeżeli z wnioskiem o zezwolenie na odstępstwa występuje jednostka organizacyjna podlegająca nadzorowi tych organów.

3. Zezwolenie powinno określać, jakie odstępstwa i w jakim okresie mogą być stosowane, a także ustalać szcze-

gólne zasady zabezpieczenia pod względem sanitarnym środków spożywczych w czasie przewozu środkami transportu lub w opakowaniach transportowych, które nie odpowiadają wymaganiom ustalonym w zarządzeniu.

§ 18. 1. Przepisy dotyczące środków spożywczych stosuje się odpowiednio do używek i substancji dodatkowych dozwolonych.

2. Przepisy dotyczące powiatowych inspektorów sanitarnych stosuje się do inspektorów sanitarnych w miastach stanowiących powiaty miejskie i w dzielnicach miast wyłączonych z województw oraz do portowych inspektorów sanitarnych.

§ 19. 1. Przepisów zarządzenia nie stosuje się do przewozu produktów rolnych w stanie naturalnym, przeznaczonych do żywienia ludzi.

2. Indywidualne gospodarstwa rolne mogą używać do przewozu środków spożywczych wytwarzanych w tych gospodarstwach środków transportu, które nie odpowiadają wymaganiom ustalonym w przepisach zarządzenia, pod warunkiem zabezpieczenia środków spożywczych przed zanieczyszczeniem lub zepsuciem.

§ 20. Przepisy zarządzenia stosuje się do środków transportu kolejowego w zakresie nie unormowanym w przepisach o przewozie przesyłek i osób kolejami, a do środków transportu samochodowego w zakresie nie unormowanym regulaminem zarobkowego przewozu i spedycji w ciężarowym transporcie samochodowym.

§ 21. 1. Zarządzenie nie dotyczy przewozu środków spożywczych w paczkach pocztowych, przesyłek drobnych oraz przesyłek bagażowych i ekspresowych w przewozie kolejowym oraz przesyłek drobnych w komunikacji regularnej w zarobkowym ciężarowym transporcie samochodowym.

2. W zakresie uregulowanym odrębnymi przepisami zarządzenie nie dotyczy warunków sanitarnych przewozu środków spożywczych, używek i substancji dodatkowych dozwolonych statkami morskimi oraz statkami żeglugi powietrznej.

§ 22. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Zdrowia i Opieki Społecznej: J. Kostrzewski